

Beleidsnotitie Mantelzorg

Gemeente Drimmelen

Oktober 2015

Beleidsnotitie Mantelzorg

Inhoudsopgave		2
1	Inleiding mantelzorgbeleid	3
	1.1 Aanleiding	3
	1.2 Mantelzorgondersteuning in gemeente Drimmelen	4
	1.3 Opdracht	4
	1.4 Doelen	4
2	Cijfers en bronnen	5
	2.1 Landelijke regelgeving en informatie	5
	2.2 Mantelzorg in cijfers	5
	2.3 Mantelzorgers zijn betrokken bij beleidsvorming	6
3	Bouwstenen voor mantelzorgbeleid	7
	3.1 Vinden	7
	3.2 Versterken	9
	3.3 Verlichten	11
	3.4 Verbinden	13
4	Waardering	15
	4.1 Aanleiding en achtergrond	15
	4.3 Wat vinden mantelzorgers belangrijk?	15
	4.3 Mantelzorgwaardering in de gemeente Drimmelen	15
	4.4 Korte inhoud 'regeling jaarlijkse waardering mantelzorg Drimmelen'	16
5	Bijwonen in het kader van mantelzorg	17
	5.1 Aanleiding en achtergrond	17
	5.2 Regelgeving	17
	5.3 Korte inhoud 'regeling bijwonen in het kader van mantelzorg Drimmelen'	18
6	Hulp bij het huishouden voor mantelzorgers	19
	6.1 Aanleiding en achtergrond	19
	6.2 Toeslag en financiële tegemoetkoming HbH ook voor mantelzorgers	19
7	Financiën	20

Bijlage I Actiepunten

1 Inleiding mantelzorgbeleid

De meeste mensen willen zo lang mogelijk thuis blijven wonen met zoveel mogelijk eigen regie. Zij hebben behoefte aan integrale ondersteuning en zorg dichtbij door een beperkt aantal bekende mensen. Dit gegeven ligt ten grondslag aan de grote stelselherziening van zorg en ondersteuning, waar de nieuwe Wmo die per 1 januari 2015 van kracht is, onderdeel van is. Mantelzorgers hebben in die zorg en ondersteuning een steeds centralere rol. Zij kennen degene voor wie ze zorgen en bieden die zorg vanuit een relatie die ze met de ander hebben. De nieuwe Wmo verplicht gemeenten dan ook om aan te geven welke maatregelen ze nemen voor het ondersteunen van mantelzorgers.

1.1 Aanleiding

Op 16 oktober 2014 heeft de gemeenteraad van de gemeente Drimmelen ingestemd met Aanvulling op het beleidsplan Wmo 2013-2016 "Samen werken aan zelfredzaamheid". Hierin is aangegeven dat in 2015 een beleidsnotitie Mantelzorg opgesteld wordt.

Mantelzorgers zijn een belangrijke leverancier van ondersteuning aan mensen met beperkingen. De mensen met beperkingen ervaren mantelzorg meestal als zeer prettig. Mantelzorgers zorgen ervoor dat er minder professionele ondersteuning nodig is. Dit is een financiële reden om ervoor te zorgen dat mantelzorgers niet overbelast raken.

De definitie van mantelzorg in de Wmo 2015 luidt:

Mantelzorg is hulp ten behoeve van zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen, opvang, jeugdhulp, het opvoeden en opgroeien van jeugdigen en zorg en overige diensten als bedoeld in de Zorgverzekeringswet, die rechtstreeks voortvloeit uit een tussen personen bestaande sociale relatie en die niet wordt verleend in het kader van een hulpverlenend beroep

Mantelzorgers zijn mensen die langdurig en onbetaald zorgen voor een chronisch zieke, gehandicapte of hulpbehoevende persoon uit hun omgeving. Dit kan een partner, ouder of kind zijn, maar ook een ander familielid, vriend of kennis. Zij verlenen meer dan 8 uur per week en/of langer dan drie maanden zorg. De hulp vloeit voort uit de bestaande sociale relatie. Dit onderscheidt mantelzorg van vrijwilligerswerk.

Tussen mantelzorgers kunnen grote verschillen bestaan:

- een mantelzorger zorgt voor iemand met beperkingen. Dit kunnen psychische beperkingen zijn, maar ook een verstandelijke beperking, hersenletsel, een fysieke beperking of dementie of combinaties van beperkingen.
- de zorg zelf kan ook variëren van administratief werk, boodschappen doen of intensieve zorg aan iemand met dementie die niet meer alleen thuis kan blijven.
- het maakt een verschil in welke levensfase de mantelzorger zit. 80% van de mantelzorgers combineert werk en gezin met de zorg voor een naaste. 20% van de mantelzorgers is ouder dan 65 jaar.
- de zorg voor een partner is anders dan de zorg voor een ouder, kind, vriend of buurvrouw.

Mensen mantelzorgen uit vanzelfsprekendheid, liefde en genegenheid, maar ook omdat ze zich verplicht voelen. Voor veel mensen is mantelzorg geen vrije keuze.

Het is belangrijk om overbelasting te voorkomen en dat mantelzorgers gebruik kunnen maken van ondersteuning. Mantelzorgers kunnen ondersteund worden op diverse manieren. Deze manieren, waaronder het mantelzorgcompliment, deskundigheidbevordering en zorgvrijwilligers worden belicht in het voor u liggende mantelzorgbeleid.

1.2 Mantelzorgondersteuning in gemeente Drimmelen

Mantelzorgondersteuning wordt in de gemeente verzorgd door het Steunpunt Mantelzorg gemeente Drimmelen, onderdeel van Stichting Welzijn en Ondersteuning (SWO).

Het Steunpunt Mantelzorg is zeer actief en organiseert onder andere vrijwillige thuishulp, lotgenotencontact en deskundigheidsbevordering. Het Steunpunt maakt deel uit van de Dorpsteams, die een belangrijke rol spelen bij de toeleiding naar Wmo-voorzieningen. Daarnaast heeft het Steunpunt ook nauwe contacten met huisartsen en andere partijen op casusniveau. Maar ook op beleidsniveau is het Steunpunt zeer actief door deelname aan diverse overlegvormen.

1.3 Opdracht

De gemeente Drimmelen heeft Stichting Welzijn & Ondersteuning gevraagd een bijdrage aan mantelzorgbeleid te leveren.

De specifieke opdracht voor Stichting Welzijn & Ondersteuning in dit kader luidde als volgt:

- Lever input voor de beleidsnotitie Mantelzorg gemeente Drimmelen.
- Maak hierbij gebruik van de kennis en contacten die SWO reeds op het gebied van mantelzorgondersteuning heeft.
- Zorg dat er bruikbare gegevens, behoeften en ideeën gevonden worden.
- Betrek diverse partijen die te maken hebben met mantelzorg bij het proces van het verzamelen van gegevens, behoeften en ideeën.
- Vertaal deze gegevens, behoeften en ideeën in bouwstenen voor beleid en geef aan hoe dit beleid uitgevoerd kan worden.

1.4 Doelen

Het maatschappelijk doel is het ondersteunen van mantelzorgers. Zorg die door mantelzorgers gegeven wordt, wordt vrijwel altijd als positief ervaren. Bijkomend financieel voordeel is dat door inzet van mantelzorgers er minder zorgprofessionele inzet nodig is. In deze notitie Mantelzorg geeft de gemeente aan hoe ze mantelzorg wil ondersteunen, stimuleren en waarderen.

2 Cijfers en bronnen

2.1 Landelijke regelgeving en informatie

De hervormingen van de zorg hebben hun plek gekregen in de Wmo 2015, de Wet Langdurige Zorg en de Zorgverzekeringswet. Sinds 1 januari 2015 zijn deze wetten van kracht. De bedoeling van de hervormingen is ten eerste betere zorg te kunnen geven aan mensen, en ten tweede het zorgstelsel beter betaalbaar te maken. Om dit te bereiken moet het zorg- en ondersteuningsaanbod gestoeld worden op de werkelijke behoefte en mogelijkheden van mensen. Daarbij wordt er meer dan voorheen een beroep gedaan op de mogelijkheden van mensen om hun eigen situatie en die van anderen ten goede te beïnvloeden.

De wens van cliënten om (langer) thuis te blijven wonen, vraagt samen met de nieuwe Wmo en de hervorming van de langdurige zorg om een andere ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers. In zijn beleidsbrief over mantelzorg noemt staatssecretaris Van Rijn drie speerpunten voor de ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers door gemeenten: Versterken, Verlichten en Verbinden. Ze worden voorafgegaan door het aandachtspunt 'Vinden', omdat het bereiken van mantelzorgers een belangrijke voorwaarde is om te kunnen Versterken, Verlichten en Verbinden. Deze aandachtspunten zijn een actualisatie van de 'basisfuncties' uit 2009 en biedt gemeenten handvatten in het vormgeven van het lokale mantelzorgbeleid. Ze zijn gebaseerd op de uitgangspunten van de Wmo 2015.

<http://www.vng.nl/onderwerpenindex/decentralisaties-sociaal-domein/wmo-2015/publicaties/mantelzorg-is-de-basis>

De landelijke belangenorganisatie voor mantelzorgers, MEZZO, heeft hier een model op gebaseerd die praktische handvatten geeft voor beleid.

http://www.mezzo.nl/mezzomodel/img/Gebruiksaanwijzing_gemeenten.pdf

In voor Mantelzorg is een programma voor zorgorganisaties die willen werken aan een betere ondersteuning van en een betere samenwerking met mantelzorgers. In de loop van 2015 levert dit project veel informatie en tools voor het plan van aanpak voor de gemeente Drimmelen.

<http://www.invoormantelzorg.nl/>

2.2 Mantelzorg in cijfers

Er zijn 377 mantelzorgers geregistreerd bij het steunpunt Mantelzorg Drimmelen. Peildatum: 11 mei 2015

Het aantal mantelzorgers die in 2014 een mantelzorgcompliment hebben ontvangen bedraagt 497 volgens de Sociale VerzekeringsBank (SVB).

Gemeente Drimmelen

Aantal inwoners Drimmelen:	26624
Aantal inwoners 18 jaar en ouder:	21299
Aantal mantelzorgers 18 jaar en ouder:	5644
Aantal mantelzorgers die lang of intensief zorgen (> 8 uur per week of > 3 maanden):	4260
Aantal mantelzorgers die lang en intensief zorgen (> 8 uur per week en > 3 maanden):	1789
Zwaar- of overbelaste mantelzorgers:	734

Van de mantelzorgers tussen de 18 en 65 jaar heeft 71 procent naast de zorgtaken ook betaald werk.

Een kwart van alle jeugdigen groeit op met ziekte en zorg in de thuissituatie.

Toelichting/verantwoording:

Inwonersaantallen zijn gebaseerd op CBS gegevens per 1-1-2009. Helaas is er geen recenter onderzoek beschikbaar.

Inwonersaantal 18 jaar of ouder is bepaald op basis van de aanname dat 80 procent van het aantal inwoners 18 jaar of ouder is (uit: 'Mantelzorg uit de doeken, SCP 2010).

Aantallen zijn afgeleid van landelijke norm-cijfers: mantelzorgers 18 jaar of ouder: 21,2 procent van het totale inwonersaantal; mantelzorgers die lang of intensief zorgen: 20 procent van het inwonersaantal 18 jr. of ouder; mantelzorgers die lang en intensief zorgen: 42 procent van het aantal mantelzorgers die lang of intensief zorgen; zwaar- of overbelaste mantelzorgers: 13 procent van het aantal mantelzorgers 18 jr. of ouder.

Bron: Mezzo 2011

2.3 Mantelzorgers zijn betrokken bij beleidsvorming

Mantelzorgers zijn nadrukkelijk betrokken bij de vorming van deze beleidsnotitie Mantelzorg:

Op de dag van de mantelzorg heeft SWO een enquête gehouden onder de 100 bezoekers van deze dag. Er werd onder andere gevraagd wat de gemeente zou moeten doen zodat mantelzorgers zich gewaardeerd zouden voelen. In 2015 krijgt de gemeente de taak om mantelzorgers te waarderen waardoor het mantelzorgcompliment via de SVB zal verdwijnen. Zie hoofdstuk 5 over waardering.

Begin 2015 is wederom een bijeenkomst georganiseerd voor mantelzorgers met het thema "hoe om te gaan met overbelasting". Net als bij andere bijeenkomsten m.b.t. mantelzorg, was de opkomst groot. In totaal namen 50 mantelzorgers deel. Uit de gehouden evaluatie blijkt dat men wel 3 á 4 van deze bijeenkomsten per jaar wenst. De behoefte aan lotgenotencontact is groot.

Op 30 maart jl. is een groep van 20 zorgverleners en 20 mantelzorgers ontvangen om te praten over de vier hoofdthema's voor mantelzorgondersteuning: vinden, versterken, verlichten en verbinden. Veel van de geleverde input is verwerkt in deze beleidsnotitie.

Op basis van de informatie uit bovengenoemde bronnen zijn bouwstenen voor het beleid (hoofdstuk 3) gemaakt, de waardering (hoofdstuk 4), het bijwonen (hoofdstuk 5) en de mogelijke actiepunten (Bijlage I).

3 Bouwstenen voor mantelzorgbeleid

Vinden is de voorwaarde voor het **versterken, verlichten en verbinden**. Vinden begint met mantelzorgers in beeld krijgen en eindigt bij het bereiken. Bereiken lukt wanneer mensen zich aangesproken voelen, de boodschap aankomt en mensen erop reageren. De crux hierbij is de **lokale samenwerking** tussen gemeente, zorg- en welzijnsaanbieders, werkgevers en organisaties voor mantelzorgondersteuning en vrijwilligerszorg.

Vind door samen te kiezen voor:

- de juiste toon in communicatie zodat mantelzorgers zich kunnen herkennen en erkend voelen
- vindplaatsen van mantelzorgers samen benutten
- een relatie opbouwen met mantelzorgers

In de gemeente Drimmelen zijn 377 mantelzorgers ingeschreven bij het steunpunt, hulp- en zorgverleners voeren dagelijks gesprekken met mantelzorgers, toch voelen mantelzorgers zich niet altijd erkend in de gesprekken en zijn ook nog vele mantelzorgers niet in beeld of geregistreerd.

3.1 Vinden

De onderstaande aandachtspunten zijn naar voren gekomen uit de gesprekken met mantelzorgers en hulp- en zorgverleners. Hieruit zijn actiepunten gekomen die in bijlage I zijn opgesomd.

Mantelzorgers vinden en bereiken door communicatie op de juiste toon

Ondanks dat veel mantelzorgers al ingeschreven zijn bij het steunpunt en hulp- en zorgorganisaties veelvuldig gesprekken voeren met mantelzorgers, zijn er nog honderden 'verstopte' mantelzorgers. Veel mantelzorgers herkennen zich niet in de term mantelzorger of betrekken deze niet op de eigen situatie. Veel mantelzorgers kennen het ondersteuningsaanbod niet.

Door aan te sluiten bij de weg die mantelzorgers samen met de zorgvrager bewandelen langs artsen en andere instanties, kan men mantelzorgers vinden. Op deze plaatsen kunnen mantelzorgers geïnformeerd worden. Informatie in een persoonlijk gesprek, in beeld of schrijven, kan er voor zorgen dat mantelzorgers zichzelf als zodanig gaan herkennen.

Door aan te sluiten bij de belevingswereld van de mantelzorger in laagdrempelige verhalen van lotgenoten kan men mantelzorgers aanspreken. Gebruik hierbij woorden en situaties die ze herkennen in het dagelijks leven.

Mantelzorgers van GGZ patiënten vinden en bereiken

Onder ggz-mantelzorgers verstaan we mensen die zorgen voor een naaste met een psychische aandoening of gedragsproblemen. Zij verdienen extra aandacht om drie redenen:

1. Er zijn veel ggz-mantelzorgers

Een op de vijf Nederlanders heeft een gediagnosticeerd psychisch of psychiatrisch probleem. Velen van hen krijgen hulp van een of meer mantelzorgers.

2. Ggz-mantelzorgers lopen meer risico op (ernstige) overbelasting en gezondheidsschade dan andere mantelzorgers. Dat komt onder andere door:

- de onvoorspelbaarheid van de ziekte

- het optreden van acute crisissituaties
- de noodzaak van continue waakzaamheid
- taboes en onbegrip in de samenleving
- emotionele betrokkenheid
- beperkte samenwerking met hulpverleners en ggz-instellingen

3. Ggz-patiënten wonen steeds vaker thuis

Het aantal bedden in instellingen moet in 2020 met een derde zijn teruggebracht ten opzichte van 2008. De zorg wordt dichter rondom de patiënt georganiseerd. Dit betekent meer risico op overbelasting van ggz-mantelzorgers.

De taak om een naaste te begeleiden met een psychische ziekte wordt vaak als zeer belastend ervaren. Psychische problematiek is soms nog in de taboesfeer. Er zijn weinig mantelzorgers van zorgvragers met psychische problematiek in beeld bij het steunpunt en het aanbod aan ondersteuning is gering. Het onder de aandacht brengen van deze groep onzichtbare mantelzorgers kan hier verandering in brengen. Deze mantelzorgers volgen een ander zorgpad en zijn te vinden in nauwe samenwerking met GGZ en praktijkondersteuners van de huisartsen.

Mantelzorgers vinden en bereiken via huisartsen

Huisartsen zijn veelal het eerste aanspreekpunt voor zorgvragers en mantelzorgers. Zij melden zich op het spreekuur en ook in de begeleiding van zorgvragers zijn mantelzorgers in beeld. Mantelzorgers ervaren nog niet altijd steun van hun huisarts. De aandacht gaat het meest uit naar de patiënt en de mantelzorgers zou vaker de onverdeelde aandacht willen ervaren door de vraag te krijgen 'hoe gaat het nu met u?' De huisarts heeft een grote signalerende rol als het gaat om het herkennen van overbelasting. In de gemeente Drimmelen zijn enkele samenwerkingsverbanden (zogenaamde MDO's) tussen huisartsen, hulp- en zorgverleners en het steunpunt mantelzorg. Door deze uit te breiden, kunnen veel meer mantelzorgers in beeld komen en tijdig het juiste ondersteuningsaanbod ontvangen.

Relatie opbouwen met mantelzorgers bij zorg en of keukentafelgesprekken

Hulp- en zorgverleners hebben nadrukkelijk de taak om met mantelzorgers in gesprek te gaan, hen te herkennen en te erkennen, te registreren en door te verwijzen. Om deze relatie op te bouwen is de aanwezigheid van mantelzorgers bij zorg en keukentafelgesprekken van belang:

Veel mantelzorgers combineren hun zorgtaken met eigen gezin en of werk. Dit vraagt plannen en organiseren. Om hen tegemoet te komen in hun drukke planning is flexibiliteit nodig. Enerzijds van een eventuele werkgever, anderzijds van medewerkers van de betreffende organisaties.

In bijlage I zijn actiepunten opgenomen om meer mantelzorgers te vinden en te bereiken.

3.2 Versterken

Lokaal zijn er drie soorten beleid dat voor mantelzorgers en zorgvrijwilligers belangrijk is: gemeentelijk beleid op het sociaal domein, familiebeleid en vrijwilligersbeleid van zorgaanbieders (extra- en intramuraal), en het personeelsbeleid van werkgevers. Door de afspraken over informele zorg daarin vast te leggen, ontvangt hun inzet de benodigde erkenning én ondersteuning.

Versterken is dan ook een voorwaarde voor **verlichten**.

Versterk, door te kiezen voor:

- een dynamische beleidscyclus, co-creatie van beleid samen met doelgroep
- investeren in de informele zorg
- het afstemmen van wetten en regels

Samenwerken voor de informele zorg gaat niet vanzelf. Er moeten keuzes worden gemaakt. En er zijn activiteiten nodig, om uitvoering aan die keuzes te geven.

In de gemeente Drimmelen is een hoge graad van mantelzorg. Uit het onderzoek dat in 2014 onder 75 +’ers is gehouden is gebleken dat veel cliënten omringd worden door mantelzorgers die hen de nodige steun bieden. Hoe reëel is het om nog meer mantelzorg te verwachten? Op welke manieren kunnen mantelzorgers nog meer ingezet worden?

De onderstaande aandachtspunten zijn naar voren gekomen uit de gesprekken met mantelzorgers en hulp- en zorgverleners. Hieruit zijn actiepunten gekomen die in bijlage I zijn opgesomd

Mantelzorgers betrekken bij het maken en uitvoeren van beleid

Bij het verzamelen van informatie voor dit beleidsstuk zijn we in gesprek gegaan met mantelzorgers. Waar ligt hun zorgvraag en hoe betrekken we hen bij het onderzoek van de zorgvraag van hun naaste. Dit gesprek kan voortgezet worden aan tafel met hulp- en zorgverleners. Daarbij kunnen door ontwikkelingen in Nederland wensen en behoeften veranderen of de zorgvraag kan veranderen door de persoonlijke draaglast of veranderende gezondheidssituatie van de zorgvrager. Door telkens af te stemmen met elkaar of de uitgestippelde koers nog passend is, kunnen we blijven aansluiten op de ondersteuningsbehoefte van de mantelzorger zodat zij hun taak kunnen blijven volhouden.

Mantelzorgers hebben behoefte aan één aanspreekpunt, iemand met wie zij in gesprek kunnen over de zorg en hun eigen zorgen.

Het steunpunt mantelzorg ontwikkelt eigen rol bij mantelzorgbeleid en inzet informele zorg

In het najaar van 2014 heeft SWO het initiatief genomen om samen met de gemeente een mantelzorgbeleid op te stellen zoals bepaald in het Wmo beleid. Het steunpunt ontwikkelt zich steeds meer naar een expertisepunt van waar uitvoering van beleid geïnitieerd, gestimuleerd en uitgevoerd wordt in samenwerking met alle hulp- en zorgverleners.

De inzet van mantelzorgers en vrijwilligers in de thuissituatie zorgt ervoor dat zorgvragers langer thuis kunnen blijven wonen en minder inzet van professionals nodig is. SWO werft, begeleidt en ondersteunt verleners van informele zorg zodat zij hun taak op correcte wijze kunnen volbrengen en overbelasting wordt voorkomen. Hulp- en zorgverleners begeleiden vrijwilligers en mantelzorgers als het de expertise van het steunpunt voorbij gaat.

Investeren in een belangengroep van mantelzorgers

Het Wmo-platform is een adviesorgaan voor de gemeente. Het Wmo-platform houdt de belangen van mantelzorgers in het oog en wijst beleidsmedewerkers en het college regelmatig op het belang van mantelzorgondersteuning bij het ontwikkelen van beleid.

Verder is het steunpunt mantelzorg gemeente Drimmelen, onderdeel van SWO, een belangrijke gesprekspartner voor de gemeente als het gaat om het maken van Wmo-beleid. Hierdoor worden de belangen van mantelzorgers gewaarborgd.

Door inzet cliëntondersteuner versterken

Waar er geen mantelzorg is of de mantelzorg ondersteuning wenst, is een cliëntondersteuner van MEE of SWO beschikbaar om in zorg en of keukentafelgesprekken te ondersteunen. De cliëntondersteuner behartigt de belangen van zorgvrager en zijn/haar mantelzorgers.

Mantelzorgers zijn geïnformeerd over regelgeving

Regels zijn nodig om duidelijkheid te scheppen en oneigenlijk gebruik te voorkomen. In het sociaal domein wonen, werk/inkomen en hulp bij huishouden zijn in het kader van het Wmo beleid maatregelen die van invloed zijn op mantelzorgers.

- 1 Bijwonen; om mantelzorg te verlenen is nabijheid van belang, hoe dichterbij hoe meer men mantelzorg kan verlenen. De wetgever heeft regels omtrent bijwonen vereenvoudigd. In hoofdstuk 5 wordt inzicht geven in de regels die hiervoor gelden.
- 2 Werk en inkomen; de gemeenteraad heeft eerder vastgesteld dat het doen van betaald werk voor gaat op het verlenen van mantelzorg als er sprake is van een bijstandsuitkering. Er wordt samen met de Wmo consulent, zorgvrager en mantelzorgers gezocht naar een passende oplossing voor de zorgvrager.
- 3 Hulp bij het huishouden; Tijdens het keukentafelgesprek wordt de hele situatie van de cliënt onderzocht. Mantelzorg is hierbij een belangrijk onderdeel. Als overbelasting dreigt, wordt ook gekeken naar mogelijkheden tot ontlasting. Eventueel kan de mantelzorg in aanmerking komen voor een financiële tegemoetkoming om Hulp bij het Huishouden via de algemene voorziening te verkrijgen. In hoofdstuk 6 wordt hierop nader ingegaan.

Regels en bespreekbaarheid omtrent mantelzorg in eigen organisaties

In de CAO's voor de meeste hulp- en zorgverleningsorganisaties is een paragraaf opgenomen over kort of langdurend zorgverlof. Werkgevers geven aan dat in overleg met leidinggevende en collega's rekening gehouden kan worden met een werknemer die mantelzorg verleent. Gezien het aantal werkende mantelzorgers is de vraag of het altijd besproken wordt.

In bijlage I zijn actiepunten opgenomen om door beleid mantelzorgers te versterken.

3.3 Verlichten

Verlichten van mantelzorg kan op twee manieren: door het verkleinen van de draaglast van de individuele mantelzorger of juist het vergroten van diens draagkracht. Voor zorgvrijwilligers geldt dat zij op hun eigen manier kunnen zorgen, wanneer zij hun vaardigheden en passie kunnen benutten. Mantelzorgers en vrijwilligers die balans ervaren in hun zorgtaken, kunnen bovendien een actievere rol spelen in het **verbinden en versterken**.

Verlicht, door te kiezen voor:

- individuele mantelzorgondersteuning
- kwaliteit van ondersteuning

Van oudsher is het aanbod voor mantelzorgondersteuning gericht op basis van de 8 basisbehoeften van een mantelzorger. Informatie en advies, emotionele steun en educatie, passende respijtzorg, praktische en materiële hulp. Hier op zijn vele activiteiten en wijze van ondersteunen van het steunpunt mantelzorg Drimmelen gebaseerd. Doordat er in de laatste jaren door alle hulp- en zorgverleners uitgegaan wordt van de eigen regie en kracht van de zorgvrager is een aanvullend aanbod gekomen.

Onderstaande aandachtspunten zijn naar voren gekomen uit de gesprekken met mantelzorgers en hulp- en zorgverleners. Hieruit zijn actiepunten gekomen die in bijlage I zijn opgesomd.

Verklein de draaglast door mantelzorgtaken te verdelen over het netwerk van de zorgvrager

Een sociaal netwerk met mensen die zich willen inzetten voor zowel zorgvrager als mantelzorger is van belang om de zorg langer vol te houden. Naast het verdelen van zorgtaken kan ook ontspanning en een zinvolle dagbesteding een doel zijn. De inzet van een vrijwillige netwerkcoach kan zorgvrager en of mantelzorger ondersteunen om oude contacten nieuw leven in te blazen of nieuwe contacten en activiteiten aan te gaan. Een team van 10 netwerkcoaches is sinds januari 2015 ingezet. Er zijn nog meer situaties waar een netwerkcoach een bijdrage zou kunnen leveren, door bekendheid en samenwerking met hulp- en zorgverleners kunnen zij gekoppeld worden

Vergroot de draagkracht door lotgenotencontact

Uit enquêtes gehouden onder mantelzorgers is gebleken dat zij meer behoefte hebben elkaar te ontmoeten. Niet altijd kunnen zij terecht bij familie of vrienden. Ook willen zij niet altijd een beroep doen op dezelfde mensen.

Lotgenotencontact betekent:

Praten met mensen die in een vergelijkbare situatie zitten, zodat men steun krijgt.

Het verhaal vertellen aan mensen die ervoor open staan.

Ontdekken dat er anderen zijn met dezelfde gevoelens van eenzaamheid of onzekerheid.

Tips uitwisselen over de zorg, bijvoorbeeld over mogelijkheden om extra hulp te krijgen.

Vertellen of leren hoe om te gaan met spanning en stress.

Individuele ondersteuning op maat door respijtzorg

In het individuele zorgplan/keukentafelgesprek wordt besproken waar de mantelzorger terecht kan als hij de zorg (tijdelijk) niet meer aan kan en waar respijtzorg geboden moet worden. Uit ervaring blijkt dat mantelzorgers de zorg voor hun naaste het liefste zelf doen omdat zij de zorgvrager het beste kennen en de zorg moeilijk over kunnen laten aan anderen. Ook zorgvragers worden het liefst door een vertrouwd iemand verzorgd. Toch zijn er grenzen aan mantelzorg, qua fysieke of geestelijke belasting. Bijvoorbeeld als er medische handelingen moeten worden verricht, het tilwerk niet meer lukt

of de mantelzorg niet meer van huis weg kan doordat de zorgvrager niet meer alleen gelaten kan worden. Waar mogelijk kan de inzet van een vrijwilliger of iemand uit het sociaal netwerk hulp bieden.

Op dit moment worden dagbestedingsprojecten in de gemeente geïnitieerd om te kijken waar deze nog een mogelijkheid tot respijtzorg bieden die aansluit bij de behoefte van zorgvrager en mantelzorg.

Een kwalitatief aanbod van ondersteuning voor verschillende doelgroepen mantelzorgers

Er is een wezenlijk verschil of men mantelzorg is voor een zorgvrager met dementie of een fysieke beperking. Een mantelzorg zijn voor iemand met een psychische stoornis is eerder een geestelijke belasting, voor iemand zorgen die in een rolstoel zit vaker een fysieke belasting. Ook hangt het af van de relatie die een mantelzorg heeft met de zorgvrager hoe de belasting wordt ervaren. Een partner die 24/7 zorgt, heeft andere behoeften dan een dochter die werkt, een eigen gezin runt en op afstand woont. Ook inwonende kinderen ervaren mantelzorg op hun eigen manier. Uit deze voorbeelden blijkt dat elke groep andere vragen heeft en dus ook een ander ondersteuningsaanbod vraagt. Om dit maatwerk te kunnen leveren is het belangrijk na te gaan of het aanbod voldoende is afgestemd op de specifieke hulpvraag.

Aandacht voor ontspoorde zorg

De zorg voor een ander kan zo zwaar worden dat de mantelzorg niet meer in staat is om goede zorg te geven. We noemen dat ontspoorde zorg. Ontspoorde zorg is 'mantelzorg die door overbelasting de grens van goede zorg overschrijdt'. Ontspoorde zorg kan zich op twee manieren manifesteren:

- 1 mantelzorgers laten belangrijke elementen van de zorg achterwege of
- 2 ze vertonen stressgedrag

Stichting Veilig Thuis geeft voorlichting en ook zijn alle hulp- en zorgverleners bekend met het protocol huiselijk geweld van hun organisatie.

In bijlage I zijn actiepunten opgenomen om mantelzorgers te verlichten in hun taak.

3.4 Verbinden

Nu de zorgvrager en zijn netwerk als eerste aan zet zijn, zouden gemeenten en zorgaanbieders in hun dienstverlening daarbij moeten aansluiten. Dat betekent: invoegen bij de manier waarop de zorgvrager en mantelzorger zelf de zorg en ondersteuning al vormgeven. In plaats van andersom. Dit geldt voor de afspraken in het keukentafelgesprek, waarin gemeenten de juiste mix van eigen vermogen, formele en informele inzet willen vastleggen. Maar evenzeer in de individuele zorgsituatie. Daar zal de uitvoerende zorgprofessional het samenspel moeten aangaan met de zorgvrager, de mantelzorger en eventueel de zorgvrijwilliger. Een goed samenspel op het **niveau van organisaties én individueel** draagt bovendien bij aan het vinden van mantelzorgers en zorgvrijwilligers.

Verbind, door samen te kiezen voor:

- een gezamenlijke werkwijze van herkennen, signaleren en doorverwijzen
- deskundigheidsbevordering van uitvoerende professionals en zorgvrijwilligers
- de vroegtijdige mix van formele en informele zorg

In de gemeente Drimmelen wordt al zeer regelmatig overlegd en samengewerkt. Er zijn samenwerkingsvormen geformaliseerd zoals MDO en dorpssteams. Deze zijn bij uitstek de plek om elkaar te vinden, te signaleren en afspraken te maken over wie wat doet. Nog niet alle organisaties zijn betrokken en ook de werkwijze dient nog geoptimaliseerd te worden.

De onderstaande aandachtspunten zijn naar voren gekomen uit de gesprekken met mantelzorgers en hulp- en zorgverleners. Hieruit zijn actiepunten gekomen die in bijlage I zijn opgesomd.

Verbinden tussen organisaties

Alle leden van het dorpssteam mogen een intake verrichten voor een Wmo aanvraag. Waar nodig worden gegevens aan een collega instelling doorgegeven met daarbij een toelichting, een zogenaamde 'warme overdracht' zodat de zorgvrager slechts eenmaal zijn verhaal hoeft te doen. Er zijn eenduidige formulieren.

In het dorpssteam vindt afstemming plaats tussen de verschillende hulp- en zorgverleners. Als de zorgvrager schriftelijk toestemming geeft mag, enkel waar het nodig is, overlegd worden tussen hulp- en zorgverleners.

Door intensivering van de samenwerking binnen de dorpssteams wordt een eenduidige werkwijze bereikt.

Verbinden tussen formele en informele zorg

Er is een continue proces van samenwerken, afstemmen, evalueren en opnieuw werken tussen zorgvrager, professionele zorgverleners en informele zorgverlener (mantelzorger en zorgvrijwilliger). Wie doet wat, waar en wanneer.

Door de mantelzorger te betrekken als collega (samenwerken), als hulpvrager (ondersteunen), als naaste (faciliteren) en als deskundige (afstemmen), kan de professional afstemmen op de leefwereld van zorgvrager en mantelzorger.

Zorgvragers hebben regelmatig te maken met verschillende hulp- en zorgverleners. Er is behoefte aan een centraal aanspreekpunt. Een punt waar alle informatie voor zorgverleners, zorgvrager, cliënt, mantelzorger en vrijwilliger samenkomen. Wanneer de zorgvrager er toe in staat is, heeft het de voorkeur dat de zorgvrager de regisseur is. De regisseur heeft overzicht in alle hulp- en zorgverlening en gaat uit van het principe één gezin, één plan.

Deskundigheidsbevordering voor hulp- en zorgverleners én mantelzorgers

Werken vanuit de visie 'regie bij de zorgvrager en uitgaan van eigen kracht' vraagt een andere manier van werken en ervaren. Vanuit 'zorgen voor', gaan we 'zorgen dat'. Inzicht in eigen rol en gedrag is hierbij van groot belang. Breng mantelzorgers bij elkaar om te leren van hun ervaringen. Biedt eventueel een goede opleiding aan die aansluit bij de vraag van hulp- en zorgverleners in samenwerking met elkaar en mantelzorgers.

Mantelzorgers zorgen voor hun naaste omdat het vanzelfsprekend is. Zij hebben hierbij de neiging om voorbij te gaan aan goed voor zichzelf zorgen. Hoe zorg je goed voor jezelf? Enerzijds door balans tussen zorgtaken en ontspanning af te wisselen, zorgtaken aan anderen over te laten maar ook door te praten over wat mantelzorgtaken fysiek en geestelijk doen. We bemerken dat mantelzorgers moeilijk aandacht voor zichzelf durven vragen, niet alleen naar hun naaste maar ook naar de buitenwereld en zorgverleners. Zij willen hun naaste of zorgverleners niet belasten met hun zorgen. Toch levert praten en aandacht veel op. Het scholingsaanbod voor mantelzorgers richt zich naast praktische informatie ook op inzicht in eigen rol en gedrag en acceptatie.

Vroegtijdig signaleren

Door mantelzorgers snel te vinden, het gesprek aan te gaan, goed te luisteren en samen te werken kan een ieder signaleren hoe het met de mantelzorger gaat en het ondersteuningsaanbod onder de aandacht brengen. Hiermee voorkomen we dat de hulpvraag pas komt als de mantelzorger reeds overbelast is.

In bijlage I zijn actiepunten opgenomen om hulp- en zorgverleners, zorgvragers en mantelzorgers te verbinden in hun samenwerking.

4 Waarderen

4.1 Aanleiding en achtergrond

In de Wmo 2015 is vastgelegd dat gemeenten vanaf 2015 verantwoordelijk zijn voor de ondersteuning van mantelzorgers bij hun mantelzorg, door middel van algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen. Daarnaast regelt de Wmo specifiek dat gemeenten in de verordening dienen te bepalen op welke wijze het college zorg draagt voor een jaarlijkse blijk van waardering voor de mantelzorgers. De aanleiding voor het beleggen van deze taak bij gemeenten is dat als gevolg van de hervorming van de langdurige zorg, de grondslag van de huidige landelijke regeling voor het mantelzorgcompliment - afhankelijk van de langdurige extramurale indicatie van het CIZ - komt te vervallen. Het mantelzorgcompliment werd uitbetaald door de SVB, bedroeg € 200 per jaar en is per 2015 komen te vervallen.

Het kabinet vindt voor de toekomst een periodieke waardering op zijn plaats, vanwege het belang dat mantelzorg heeft voor de samenleving: voor het welzijn van de hulpbehoevende die wordt ondersteund door de mantelzorg en voor het betaalbaar houden van de maatschappelijke ondersteuning. Daarnaast is de verwachting dat een jaarlijkse blijk van waardering bevordert dat de gemeente op gezette tijden zicht heeft op de personen die mantelzorg verlenen in de gemeente. Dat maakt het mogelijk voor gemeenten mantelzorgers tijdig te ondersteunen bij hun mantelzorgtaak en daarmee overbelasting te voorkomen.

Het beleggen van deze taak op gemeentelijk niveau maakt het bovendien mogelijk dat gemeenten mantelzorgers kunnen waarderen op een manier die aansluit bij de lokale behoeften van mantelzorgers en de lokale mogelijkheden voor ondersteuning. Een aandachtspunt hierbij is dat de mantelzorg die zorg draagt voor de hulpbehoevende ingezetene, in een andere gemeente kan wonen.

4.2 Wat vinden mantelzorgers belangrijk?

Uit onderzoek van Mezzo naar de ervaringen met het mantelzorgcompliment blijkt dat mantelzorgers een waardering voor de mantelzorgtaken belangrijk vinden. Mantelzorgers geven volgens Mezzo aan dat zij zich het meest gewaardeerd voelen door een vast geldbedrag. Gemiddeld maken mantelzorgers namelijk per jaar € 1.100,- aan extra kosten, onder andere reis- en telefoonkosten. Daarnaast vinden mantelzorgers het belangrijker om gewaardeerd te worden door de gemeenten dan dat gemeenten inzetten op innovatie en op preventie van overbelasting.

Op de dag van de mantelzorg heeft SWO navraag gedaan onder de 100 bezoekers van deze dag. Er werd onder andere gevraagd wat de gemeente zou moeten doen zodat mantelzorgers zich gewaardeerd zouden voelen. In 2015 krijgt de gemeente de taak om mantelzorgers te waarderen waardoor het mantelzorgcompliment via de SVB zal verdwijnen. Zowel tijdens de discussie met wethouder Van Oosterhout als uit de enquête blijkt dat het merendeel van de mensen het liefst geld ontvangt. Dit bevestigt het landelijk onderzoek.

Ook op de bijeenkomst 30 maart is wederom gesproken over de invulling van de mantelzorggelden. Opvallend was het verschil in mening tussen professionals en mantelzorgers. Professionals stelden een creatieve vorm van inzet van de gelden voor; bijvoorbeeld door organiseren van activiteiten, cadeaubonnen, spaarsystemen. De mantelzorgers gaven echter wederom aan liever geld te ontvangen en hiermee zelf een bestemming te kiezen.

4.3 Mantelzorgwaardering in de gemeente Drimmelen

De gemeenteraad heeft bij het vaststellen van de Aanvulling op het beleidsplan Wmo 2013-2016 "Samen werken aan zelfredzaamheid" over het waarderen van mantelzorg reeds het volgende besloten: *De financiële middelen voor het mantelzorgcompliment worden overgeheveld naar gemeenten. Het Steunpunt Mantelzorg, onderdeel van SWO, heeft de opdracht om deze middelen in te zetten voor de waardering en ondersteuning van mantelzorgers in onze gemeente.*

In de Wmo-verordening 2015 van Gemeente Drimmelen staat over waardering:

Artikel 14. Jaarlijkse waardering mantelzorgers

Het college bepaalt bij nadere regeling waaruit de jaarlijkse blijk van waardering voor mantelzorgers van cliënten in de gemeente bestaat.

Na overleg met diverse betrokkenen is besloten tot een werkwijze die wordt vastgelegd in de 'regeling jaarlijkse waardering mantelzorg gemeente Drimmelen 2015'. Deze regeling wordt na vaststelling van deze beleidsnotitie Mantelzorg door de gemeenteraad, door het college vastgesteld.

Het Steunpunt Mantelzorg Gemeente Drimmelen is onderdeel van SWO. Vanwege de ervaring en contacten met de doelgroep delegeert de gemeente Drimmelen de organisatie van de mantelzorgwaardering aan SWO Drimmelen. De gemeente verzorgt de uitbetaling.

4.4 Korte inhoud 'regeling jaarlijkse waardering mantelzorg gemeente Drimmelen 2015'

De gemeente en SWO geven bekendheid aan deze regeling en zorgen ervoor dat aanvraagformulieren beschikbaar zijn.

SWO behandelt de aanvragen en zorgt voor een bestand met zorgvragers die voldoen aan de gestelde criteria. De gemeente Drimmelen zorgt voor een beschikking en uitbetaling van de waardering aan de zorgvrager.

De waardering van mantelzorg 2015 bestaat uit € 100,- per zorgvrager.

Om hiervoor in aanmerking te kunnen komen moet duidelijk zijn dat de zorgvrager in de gemeente Drimmelen woonachtig is en minimaal 8 uur per week en langer dan drie maanden mantelzorg ontvangt. Die ondersteuning vloeit voort uit een bestaande sociale relatie en wordt niet betaald.

De regeling wordt opgenomen in de verordening, het besluit en beleidsregels Wmo van de gemeente Drimmelen. De regeling wordt begin 2016 geëvalueerd door de gemeente en SWO. Indien nodig wordt de regeling op onderdelen aangepast door het college. De gemeenteraad zal van de wijzigingen op de hoogte worden gebracht.

5. Bijwonen in het kader van mantelzorg

5.1 Aanleiding en achtergrond

Tijdens het keukentafelgesprek worden de mogelijkheden voor ondersteuning van de zorgvrager door mantelzorgers besproken. De gemeente wil op haar beurt mantelzorgers daarbij ondersteunen. Eén van de maatregelen is het versoepelen van de regels m.b.t. bijwonen in het kader van mantelzorg.

Tijdens de bijeenkomsten met mantelzorgers is geïnformeerd naar de wensen van mantelzorgers omtrent bijwonen. De meeste mantelzorgers gaven echter aan niet bij hun zorgvrager te willen wonen omdat dan de mantelzorg in intensiteit zou toenemen. Zij gaven aan dat de kans op overbelasting door bijwonen groter zou worden.

In de meeste gevallen zal het gaan om een tijdelijke situatie. Zodra de mantelzorg eindigt zal ook de tijdelijke toestemming/ontheffing vervallen.

In het verleden zijn er ook aanvragen tot het gedogen van bewoning van gebouwen ontvangen in het kader van mantelzorg. In een aantal van deze aanvragen betrof het geen mantelzorg maar enkel het legaliseren van bewoning van niet-woningen.

Het stellen van duidelijke regels voor een goede afweging is daarom belangrijk.

5.2 Regelgeving

Het Besluit Omgevingsrecht (BOr, nov 2014) verruimt de mogelijkheden voor bijwonen vanwege mantelzorg.

In de toelichting van het BOr wordt aangegeven dat de regeling om vergunningvrij bij te kunnen wonen is bedoeld voor die mantelzorggevallen waarin een persoon intensieve zorg en/of ondersteuning nodig heeft. De behoefte aan mantelzorg dient in elk geval de gebruikelijke hulp van huisgenoten te overstijgen, zoals ook in de Wmo 2015 is vastgelegd. Meestal zijn mantelzorggevallen waarbij de mantelzorg intensief is, bij de dorpssteams al in beeld. Voor gevallen waarin daarvan geen sprake is en door een casemanager Wmo geen duidelijk beeld gevormd kan worden over de aanwezige zorg- of ondersteuningsbehoefte die ingevuld wordt/kan worden door mantelzorg, wordt een verklaring daarover verlangd van een onafhankelijk adviesorgaan. De kosten voor deze verklaring zijn voor rekening van de aanvrager. De mantelzorgrelatie kan ook aangetoond worden door een verklaring van de huisarts of wijkverpleegkundige.

De kosten voor het realiseren van een geschikte woning zijn voor rekening van de mantelzorger en zorgvrager.

Mantelzorgers en de persoon die zij verzorgen moeten er rekening mee houden dat als de mantelzorgwoning geen eigen adres heeft, er sprake is van een gezamenlijke huishouding. Het voeren van een gezamenlijke huishouding kan gevolgen hebben voor uitkeringen, toeslagen en indicaties voor zorg en ondersteuning. Het verdient dan ook aanbeveling dat gemeenten mantelzorgers en de persoon die zij verzorgen hierop wijzen.

Als een woning voldoet aan de voorwaarden om een huisnummer toegekend te krijgen, zal dit huisnummer de toevoeging MZ krijgen. Hierdoor blijft duidelijk dat het om een (tijdelijke) mantelzorgwoning gaat.

Ook kan het bijwonen van invloed zijn op voorzieningen die de gemeente verstrekt in het kader van de Wmo. Tijdens het keukentafelgesprek wordt mantelzorg besproken en meegenomen in de eventuele indicatie.

5.3 Korte inhoud 'regeling bijwonen in het kader van mantelzorg gemeente Drimmelen 2015'

Na overleg met diverse betrokkenen is besloten tot een werkwijze die wordt vastgelegd in de 'regeling bijwonen in het kader van mantelzorg gemeente Drimmelen 2015'. Deze regeling wordt na vaststelling van deze beleidsnotitie Mantelzorg door de gemeenteraad, door het college vastgesteld.

De regeling bijwonen in het kader van mantelzorg gemeente Drimmelen 2015 gaat in op de drie situaties die voorkomen bij het bijwonen in het kader van mantelzorg:

1. Er is geen vergunning nodig.
2. Er is een omgevingsvergunning nodig. Deze wordt afgegeven als de mantelzorgwoonvoorziening voldoet aan de eisen van het bestemmingsplan (en het Bouwbesluit). Omdat in de bestemmingsplannen van de kernen 70% percelen mag worden bebouwd zijn er voldoende mogelijkheden om mantelzorgwoningen te realiseren.
3. Er is een omgevingsvergunning nodig maar de mantelzorgwoonvoorziening voldoet niet aan de eisen van het bestemmingsplan (en het Bouwbesluit). De gemeente kan dan besluiten af te wijken van het bestemmingplan vanwege de mantelzorgrelatie.

Daarnaast gaat de regeling bijwonen in het kader van mantelzorg gemeente Drimmelen 2015 ook in op het verlenen van huisnummers voor mantelzorgwoningen.

Besluit Omgevingsrecht

Het Besluit Omgevingsrecht (BOr, nov 2014) geeft aan dat in sommige gevallen geen vergunning nodig is als mantelzorg er zorgvrager bij elkaar willen gaan wonen.

Kort gezegd mogen bouwwerken die je volgens het bestemmingsplan mag oprichten, bewoond worden door mantelzorger of zorgvrager. Ook bestaande bouwwerken mogen ingericht worden ten behoeve van mantelzorg. In het BOr zijn tevens de maximale vierkante meters te bebouwen oppervlakte opgenomen als ook de bouwhoogte en ligging van de bijgebouwen.

Voor de realisatie van een grotere mantelzorgwoning of indien een mantelzorgvoorziening om andere redenen niet vergunningvrij kan worden gebouwd, is een omgevingsvergunning nodig. Zo'n vergunning moet de gemeente afgeven als de mantelzorgwoonvoorziening voldoet aan de eisen van het bestemmingsplan (en het Bouwbesluit).

Als de mantelzorgwoning niet past binnen het bestemmingsplan kan het college van burgemeester en wethouders besluiten om van het bestemmingsplan af te wijken. Relevante belangen, ook van omwonenden, moeten hierbij afgewogen worden. Als het voor de realisatie van de mantelzorgwoning nodig is om van het bestemmingsplan af te wijken speelt het antwoord op de vraag of er sprake is van een mantelzorgrelatie een rol bij het oordeel van het college.

Procedure

Het verzoek om toestemming voor bijwonen in het kader van mantelzorg wordt gedaan bij de afdeling Grondgebied. De betrokken medewerker van de afdeling Grondgebied neemt contact op met een casemanager Wmo. Deze onderzoekt of er sprake is van mantelzorg. Als de casemanager de mantelzorgrelatie niet kan vaststellen, zal de medewerker van de afdeling Grondgebied een verklaring m.b.t. mantelzorg van een onafhankelijk adviesorgaan opvragen bij de aanvrager.

De regeling wordt begin 2017 geëvalueerd.

6 Hulp bij het huishouden voor mantelzorgers

6.1 Aanleiding en achtergrond

Tijdens de behandeling van het beleid ten aanzien van Hulp bij het Huishouden (HbH) heeft de gemeenteraad gevraagd rekening te houden met mantelzorg.

Hulp bij het Huishouden 1, is een algemene voorziening geworden. Iedereen kan gebruik maken van deze voorziening, tegen betaling van de kosten. Mensen die voorheen een Wmo-indicatie hadden, kunnen in aanmerking komen voor een toeslag en een financiële tegemoetkoming. Hierdoor worden de kosten voor Hulp bij het Huishouden aanzienlijk verlaagd.

6.2 Toeslag en financiële tegemoetkoming HbH ook voor mantelzorgers

Tijdens het keukentafelgesprek wordt ook de mantelzorg besproken. Veelal is een mantelzorger bij het gesprek aanwezig. Duidelijk wordt dan wat de mantelzorger allemaal doet voor de cliënt. Eventuele signalen van dreigende overbelasting komen dan naar voren.

Om overbelasting te voorkomen kan de mantelzorger gebruik maken van de algemene voorziening Hulp bij het Huishouden. De mantelzorger kan ook een aanvraag indienen voor de huishoudelijke hulptoelage en de aanvullende financiële tegemoetkoming. Voor de aanvullende financiële tegemoetkoming moet de mantelzorger een inkomensverklaring overleggen.

7. Financiën

Mantelzorg wordt op diverse plaatsen in de begroting genoemd:

Steunpunt Mantelzorg

Het Steunpunt Mantelzorg gemeente Drimmelen, onderdeel van SWO ontvangt jaarlijks subsidie. Voor 2015 bedraagt deze € 65.600,00. Maar mantelzorgers en zorgvragers kunnen ook gebruik maken van andere voorzieningen van SWO zoals het VIP en de sociaal makelaar of de ouderenadviseurs. Voor deze voorzieningen ontvangt SWO ook subsidie.

In bijlage 1 is een actiepuntenlijst opgenomen. Hierin staan veel zaken die Steunpunt Mantelzorg wil uitvoeren. De fasering van de actiepunten is afhankelijk van de beschikbare capaciteit en deze is voornamelijk afhankelijk van de subsidie van de gemeente. SWO maakt daarnaast optimaal gebruik van vrijwilligers en zoekt steeds actief naar andere mogelijkheden van financiering voor bepaalde activiteiten.

Respijtzorg

Respijtzorg (logeren van de zorgvrager) is opgenomen in de begroting. Deze zorg is ingekocht bij zorgaanbieders en valt binnen de indicatie van een cliënt. De kosten hiervoor zijn begroot bij de maatwerkvoorzieningen voor begeleiding. In de praktijk wordt er vrijwel geen gebruik gemaakt van respijtzorg.

Mantelzorgcompliment

De kosten voor het mantelzorgcompliment zijn afhankelijk van het aantal aanvragen. Voor 2015 is in de begroting slechts € 60.710,65 opgenomen. Als we uitgaan van tussen 400 en 500 mantelzorgwaarderingen, gaat het om een budget van € 40.000 tot € 50.000.

Om de middelen die SWO krijgt voor mantelzorgondersteuning volledig aan mantelzorgondersteuning te laten besteden, worden de kosten die SWO maakt voor de uitvoering van het mantelzorgcompliment door de gemeente vergoed. Het gaat om een bedrag van € 14.000,-

De kans bestaat dus op een overschrijding van het budget.

Bijwonen in het kader van mantelzorg

Hieraan zijn geen extra kosten verbonden. Wellicht worden er extra uitvoeringskosten gemaakt, maar hiervoor wordt in de begroting niet extra rekening gehouden.

Hulp bij het huishouden voor mantelzorgers

De kosten voor het gebruik van deze voorziening door mantelzorgers is moeilijk in te schatten. Tijdens gesprekken met mantelzorgers is gesproken over overbelasting door de combinatie van de zorg voor de hulpvrager en de zorg voor het eigen gezin. Maar schoonmaaktaken door een professional te laten overnemen is niet genoemd door de mantelzorgers als een middel om de belasting te verminderen. De mogelijkheid zal duidelijk onder de aandacht gebracht moeten worden van de mantelzorgers. Verwacht wordt dat de kosten voor deze voorziening beperkt zullen blijven omdat het om een beperkte toename van het aantal gebruikers gaat.